

vergadering **C108**
zittingsjaar 2022-2023

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening
en Energie

van 18 januari 2023

(Een aantal sprekers namen mogelijk deel via videoconferentie.)

**Vlaams
Parlement**

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Robrecht Bothuyne aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de premie voor asbestverwijdering in combinatie met de installatie van zonnepanelen – 1056 (2022-2023)	3
VRAAG OM UITLEG van Robrecht Bothuyne aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het rapport 'Solar Power Europe' – 1018 (2022-2023)	
VRAAG OM UITLEG van Staf Aerts aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de daling in 2022 van het aantal nieuwe grote zonnepaneleninstallaties – 1114 (2022-2023)	5

VRAAG OM UITLEG van Robrecht Bothuyne aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de premie voor asbestverwijdering in combinatie met de installatie van zonnepanelen – 1056 (2022-2023)

Voorzitter: mevrouw Gwenny De Vroe

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (cd&v): Voorzitter, collega's, minister, ik had verwacht dat deze vraag de epiloog zou zijn voor de discussie die we straks zullen hebben over zonnepanelen en over wat we nog kunnen doen om meer installaties in Vlaanderen te krijgen.

Minister, een van de instrumenten die u in het leven hebt geroepen, is een combinatie van beleidsdoelstellingen die u wilt realiseren, met een premie die zowel asbestverwijdering in de hand werkt als de installatie van zonnepanelen op weliswaar niet-verwarmde en niet-residentiële gebouwen. Ze zal worden uitbetaald via de netbeheerder Fluvius.

Wie voldoet aan de voorwaarden, heeft recht op een premie voor asbestverwijdering van 12 euro per vierkante meter, tot maximum 50 procent van de factuur voor asbestverwijdering.

Er zijn doelstellingen, zowel rond hernieuwbare energie als rond asbestveiligheid. In 2040 dient Vlaanderen asbestveilig te zijn, een doelstelling die we allemaal delen. De sanering van asbestdaken is daarbij belangrijk, maar deze premie lijkt – op basis van een schriftelijke vraag die ik u een tijdje geleden al stelde – haar doel niet echt te bereiken. Midden vorig jaar waren er nog maar 32 aanvragen gedaan. Recentere cijfers zijn nog niet beschikbaar – misschien hebt u die intussen wel –, maar in dat tempo komen we er niet.

Misschien ligt het aan de voorwaarden, die vrij strikt zijn te noemen: enkel geldig voor niet-verwarmde niet-woongebouwen en de nieuwe zonnepanelen moeten ten minste 10 procent van het gesaneerde dak bedekken. Dit gaat dus over loodsen, schuren, garages en stockageruimtes. In de praktijk zijn de meeste ruimtes verwarmde ruimtes, waardoor men niet in aanmerking komt voor de premie tot sanering en omvorming. Zowel in de landbouwsector als in de industrie en de handel is dat het geval.

Als we de doelstellingen rond hernieuwbare energie en asbestveiligheid willen behalen, is allicht een aanpassing en misschien zelfs een versoepeling van de voorwaarden nuttig en nodig.

Minister, hoe evalueert u de cijfers van vorig jaar? Wellicht hebt u cijfers voor het volledige jaar.

De verlenging van de premie staat niet ter discussie, wel de voorwaarden. Hoe kijkt u daarnaar? Deelt u de mening dat ze misschien wat te strikt zijn geformuleerd, waardoor nuttige projecten worden uitgesloten? Welke zijn uw intenties?

Welk budget werd in 2022 aan dit systeem besteed? Welk bedrag wordt er opnieuw gereserveerd voor volgend jaar?

Momenteel dient minimum 10 procent van de gesaneerde daken door zonnepanelen bedekt te worden. Is dit een struikelblok voor projectontwikkelaars? Wat wilt u doen met deze voorwaarden?

Voorziet u nog andere steuninstrumenten om werken inzake asbestveiligheid te ondersteunen?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Collega's, het is een nieuwe maatregel die pas is ingevoerd in 2022, exact een jaar geleden. We zitten dus nog in de opstartfase. In het begin waren er 32 activiteiten, intussen zijn het er 185. Ik neem daar nog geen genoegen mee, hoewel sommigen het al wel goed vinden.

Naar aanleiding van uw vraag heb ik gevraagd om eens te kijken naar de voorwaarden. Zijn er misschien iets te veel drempels? Na een jaar zullen we een evaluatie doen. Als er hinderpalen zijn, moeten die worden weggewerkt. Bij de begrotingsopmaak 2023 is er 15 miljoen euro voorzien en dat is toch heel wat geld. Ik zou die toch wel willen toekennen daar waar het nodig is, namelijk aan asbestverwijdering in combinatie met zonnepanelen.

Als u het goed vindt, ga ik dit zo snel mogelijk evalueren. Als er drempels zijn, ga ik die wegnemen.

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (cd&v): Minister, die 185 activiteiten, zijn dat aanvragen die ook zijn goedgekeurd?

Minister Zuhail Demir: Neen, het zijn gewoon aanvragen.

Robrecht Bothuyne (cd&v): Hebt u een idee van het soort projecten en over welke sector het gaat? Het lijkt me wel nuttig om te weten, omdat een van de aangehaalde problemen vanuit de sector is dat het maar een heel beperkt deel van de niet-residentiële gebouwen bereikt, zeker door de voorwaarde van de verwarming, die vrij strikt zou worden geïnterpreteerd. Het zorgt ervoor dat daken worden uitgesloten die we misschien graag mee zouden willen krijgen. Minister, ik denk dat het een eerste suggestie is om bij uw evaluatie die voorwaarde tegen het licht te houden en eventueel te schrappen, zodat we meer daken asbestveilig kunnen maken en bedekken met zonnepanelen.

Voor hoeveel budget zouden die 185 activiteiten staan, om een beetje de grootteorde van de projecten in te schatten? *(Opmerkingen van minister Zuhail Demir)*

Oké, wordt vervolgd.

Wat is de timing van uw evaluatie en aanpassing? Wanneer zou u dat doen?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Die 185 projecten zijn zeer concrete projecten. Het zijn aanvragen. Ze kunnen al verder, liefst zo snel mogelijk, maar, mijnheer Bothuyne, u weet ook dat ik heel veel dossiers heb die allemaal prioritair zijn. U weet dat ik zeven dagen op zeven ten dienste sta van de Vlaamse bevolking.

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (cd&v): Op basis van dat laatste statement ga ik er dus van uit dat het vrij snel kan gaan met deze evaluatie en bijsturing, zeker omdat de suggesties vanuit de sector en vanuit dit parlement vrij duidelijk zijn. Ze moeten allicht vrij snel worden geïmplementeerd.

Minister, we hopen dus dat u er snel werk van kunt maken, zonder uw drukke agenda al te zeer te belasten. Dank u wel.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Robrecht Bothuyne aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het rapport 'Solar Power Europe' – 1018 (2022-2023)

VRAAG OM UITLEG van Staf Aerts aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de daling in 2022 van het aantal nieuwe grote zonnepaneleninstallaties – 1114 (2022-2023)

Voorzitter: mevrouw Gwenny De Vroe

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (cd&v): Een deel van de antwoorden op deze vraag stonden deze ochtend al in de krant, met dank voor uw voluntaristische communicatie, minister, maar er blijven na de cijfers in de krant toch wel een aantal relevante vragen over.

De aanleiding voor deze vraag is het rapport 'Solar Power Europe', waaruit blijkt dat we terrein moeten prijsgeven in de Europese ranglijst wat betreft de installatie van zonnepaneleninstallaties. De Nederlanders doen het zeer goed, de Duitsers ook en de Denen zijn ons voorbijgestoken wat het geïnstalleerd vermogen per hoofd van de bevolking betreft.

Wat het meest verontrustend is, is dat de sectorfederatie, die een goed zicht heeft op wat er in Europa gebeurt qua zonne-energie, stelt dat ons land blijkbaar een gebrek aan ambitie uitstraalt en heeft. Ook de verwachting die de sector heeft wat betreft de groei van zonne-energie, is het laagst in ons land en dat is verontrustend, aangezien we nog heel veel potentieel hebben in Vlaanderen. Uit de studies van EnergyVille bijvoorbeeld blijkt dat er op dat vlak nog veel meer mogelijk is. Onze doelstelling is ook laag. Uiteraard halen we die, maar aangezien we die laag hebben gezet, is het niet zo'n grote kunst om die ook te gaan halen.

Vanuit de sectorfederatie werd over die doelstellingen dus duidelijk een vraag gesteld. Er werd ook aangekaart dat er lasten zijn met betrekking tot de administratieve procedures en de ondersteuning. Er werd ook de bezorgdheid geuit over de integratie op het net en de manier waarop we omgaan met de opties rond flexibiliteit.

Minister, hoe beoordeelt u de aangroei van de capaciteit aan zonne-energie in Vlaanderen in 2022? Kunt u zeggen hoeveel bijkomende capaciteit en hoeveel nieuwe installaties er werden aangemeld in 2022, graag ook opgedeeld in kleine en grotere installaties? U hebt daar deze ochtend deels al via de krant op geantwoord, maar misschien is het goed om die cijfers wat meer in detail te krijgen om ze te kunnen bespreken.

Residentiële installaties behalve nieuwbouw kunnen rekenen op een premie. Hoeveel premies werden er ondertussen aangevraagd? Hoeveel werden er uitgekeerd?

Voor grote installaties was er de callprocedure. Die werd in overleg met de sector stopgezet. Wat is daar het vervolg op? Worden er in de toekomst opnieuw calls

georganiseerd? Of hoe wilt u de ontwikkeling van die grootschalige installaties ondersteunen?

Welk aandeel van groeiritme binnen België heeft Vlaanderen inzake het verhaal rond zonne-energie? Op dit moment hebben we immers ook nationale doelstellingen met Vlaamse doelstellingen.

Het zonneplan van Vlaanderen streeft naar een jaarlijkse groei van 300 megawatt voor de periode 2021 tot 2025. Dat is een bescheiden doelstelling die we ook met gemak halen. Kunt u die optrekken? En zo ja, hoe hoog?

We halen nu reeds de doelstelling van 8 gigawatt, die we pas tegen 2030 dienen te behalen. Het rapport van de sector verwijt ons een gebrek aan ambitie. Hoe reageert u daarop? Zal die doelstelling worden aangepast? Hoe wilt u dat doen?

Daarnaast kaart de sector aan dat er issues en vragen zijn rond de bevoegdheidsverdeling, rond de administratieve eenvoud en de complexiteit om projecten te realiseren.

Ook stelt men vragen over ons netwerk. Er is ondertussen het investeringsplan van Fluvius, maar misschien is het ook goed dat u ten aanzien van de sector er een duidelijk signaal over geeft dat we investeringen zullen doen in ons net om nieuwe zonnepaneleninstallaties mogelijk te maken en te faciliteren.

Tot slot, ziet u nog andere hindernissen om de verdere ontwikkeling van zonne-energie in Vlaanderen aan te pakken en hoe zult u dat doen?

De voorzitter: De heer Aerts heeft het woord.

Staf Aerts (Groen): Uit de cijfers van Elia blijkt allereerst dat er in 2022 een nieuw Belgisch record aan zonne-energie gevestigd werd. Het gaat over cijfers die gekend waren op het moment dat ik mijn vraag indiende, maar die zijn ondertussen vandaag alleen maar meer bevestigd. Het afgelopen jaar produceerden zonnepanelen 6,4 terawattuur stroom. Dat is een aanzienlijke stijging, een stijging van 37 procent ten opzichte van 2021. Er werden ook verschillende zonneweersrecords verbroken.

Dat is natuurlijk in de eerste plaats een gevolg van steeds meer zonnepaneleninstallaties en bovendien was 2022 een extra zonnig jaar. Er is ook nog de kanttekening dat Elia gebruikmaakte van een uitgebreidere en betere methodologie, waardoor de totale geïnstalleerde capaciteit van zonne-energie ook een kunstmatige push kreeg, maar niettemin blijkt ook uit de cijfers van het Vlaams Energie- en Klimaatagentschap (VEKA) – de Vlaamse cijfers – dat beduidend meer gezinnen beslisten om zonnepanelen aan te schaffen, niet geheel onverwacht. Dat is natuurlijk ook wat we tot hiertoe al wisten.

De cijfers in mijn vraag gaan over de eerste elf maanden, maar vanochtend heeft het VEKA de nieuwe cijfers gepubliceerd. De trend wordt bevestigd. Er is een hele grote stijging bij de kleine zonne-installaties onder de 10 kilowattuur. Er is ook een grote stijging van het totaal van de zonnepaneleninstallaties. Op dat vlak is er goed nieuws. In november leek het nog dat het onder de toppers van 2019 en 2020 zou blijven. Volgens de huidige cijfers blijkt het dus alleen onder de toppers van 2020 te zitten.

Niettemin valt het wel op dat bij de grotere installaties – dat bevestigen vandaag ook de nieuwere cijfers – een omgekeerde beweging waar te nemen is. Daar daalde het aantal nieuwe installaties ten opzichte van het vorige jaar en ook de jaren daarvoor. Dat gaat zo in alle categorieën van grotere pv-installaties. In de eerste plaats zijn dat natuurlijk installaties die typisch zijn voor bedrijven en

industriegebouwen. Het Zonneplan van de Vlaamse Regering erkent daar ook het potentieel van, want ruim 20 procent van het Vlaamse potentieel kan op die daken gerealiseerd worden.

Eerder gaf UNIZO in de Klimaatcommissie ook al aan dat de Vlaamse middenstanders en kmo's onvoldoende begeleid en ontzorgd werden op het vlak van energiebesparing. Daarom vroegen ze op dat moment om de in het verleden ondersteunde energieconsulenten opnieuw in het leven te roepen.

We zitten dus met een goede situatie waarin er meer dan ooit zonnepanelen werden bijgeplaatst, dat er zonnewebsites gebroken werden, maar tegelijk is er de verontrustende situatie dat het aandeel van de grote zonnepaneleninstallaties daalt.

Minister, heeft de uitgebreidere methodologie van Elia ook effect op de cijfers van het VEKA? Ik heb ondertussen begrepen dat dat niet het geval is, dat die metingen losstaan van elkaar.

Hoe evalueert u de grote daling bij de grotere pv-installaties? Voor de eerste elf maanden van vorig jaar en de eerste elf maanden van dit jaar gaat het om een daling van 70 procent.

Betekent dat dat u ingaat op de vraag van UNIZO om opnieuw meer begeleiding en ontzorging te bieden aan de middenstanders en de kmo's?

Zijn er andere maatregelen die u zult nemen om die daling bij de grotere pv-installaties nog te keren?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Collega's, sectorfederaties – en dat geldt voor alle sectoren – gaan natuurlijk voor hun belangen. Ik zou ze ook niet altijd geloven.

Het totaal opgesteld pv-vermogen in Vlaanderen bedraagt nu 4900 megawatt. Er is vorig jaar 517 megawatt bijgekomen. U weet dat de doelstelling 300 megawatt was; we hebben ze opgetrokken naar 450 megawatt. Vlaanderen zit nog steeds in de top 3 van Europa. Ik ben dan ook zeer tevreden. 75 procent van de zonne-energie komt van Vlaanderen. Ik zou bij dezen ook een warme oproep willen doen aan de vrienden in Wallonië en Brussel om te doen wat Vlaanderen doet. De groenen zitten vaak op die posten en het is belangrijk om te blijven investeren in hernieuwbare energie en zonne-energie.

Collega Bothuyne, het feit dat België misschien wat daalt, vind ik ook bijzonder jammer. Het komt niet door Vlaanderen, helemaal niet. Vlaanderen heeft gigantisch veel zonnepanelen gelegd en zit nog steeds in de top 3. Helaas, de broertjes Brussel en Wallonië zouden eigenlijk een tandje moeten bijsteken. Ik weet niet hoe het komt. Hebben de ministers in Brussel en Wallonië niet voldoende geïnformeerd en gesensibiliseerd? Ik weet niet hoe het daar met de premies zit.

Vlaanderen is ook al in orde met het zonnedelen, wat ook nog niet zo is in de andere deelstaten. Ik vind het heel jammer en doe dus een warme oproep aan de vrienden in Wallonië en Brussel om hetzelfde te doen als wat we in Vlaanderen doen.

U weet dat het Vlaams Energie- en Klimaatplan (VEKP) wordt geëvalueerd. We zullen dan ook bekijken wat we verder met de doelstelling doen, maar in ieder geval is het wel mijn bedoeling om verder te gaan op dit elan. Dit is bijzonder goed, en als het goed is, moeten we dat ook durven te zeggen. Het parlement heeft vaak de neiging om dat niet te doen, maar dit is eigenlijk een schouderklop voor

honderdduizend Vlamingen die gezegd hebben – en terecht – dat ze hun eigen energie gaan produceren, dat ze de grote energiebedrijven spuugzat zijn en dat ze voor de lokale energieproductie gaan. Chapeau, ik steek de pluim zeker niet op mijn hoed, maar het is een applaus voor die honderdduizend Vlamingen die zonnepanelen hebben geplaatst.

Het is aan ons als overheid om ervoor te zorgen dat er een gezond klimaat is. We zorgen voor modaliteiten, waaronder zonnedelen en de premie. In het verleden waren er groenestroomcertificaten en de terugdraaiende teller. Er is opnieuw herstel en vertrouwen in zonne-energie, en ik zou dat graag in de toekomst zo willen houden.

Er werden in 2021 en 2022 in totaal 35.847 premie-aanvragen voor pv-installaties ingediend. Over deze twee jaren werden ondertussen 25.012 premies uitbetaald. De cijfers voor 2022 zijn nog voorlopig.

Komt er nog een vervolg op de call voor grote installaties? In 2023 organiseren we drie calls zoals we dat deden in de afgelopen twee jaren. Daarbij beslisten we onlangs ook om de bovengrens in de call groene stroom van 5 megawatt te schrappen en zo alle grote installaties toegang te geven tot deze competitieve biedprocedure.

Ongeveer drie vierde van het groeiritme voor zonne-energie binnen België is toe te schrijven aan het bijkomend vermogen in Vlaanderen. Vlaanderen is dus het voorbeeld. Ik weet dat dit bij sommigen pijn doet, maar Vlaanderen, met een N-VA-minister, is koploper als het gaat over zonne-energie. Ik denk dat het in sommige kamers pijn kan doen, maar je moet kijken naar de handelingen die de Vlaamse Regering stelt. En zoals ik heb gezegd, zullen we met de Vlaamse Regering bekijken of we de 450 megawatt al dan niet moeten laten groeien. Ik sta er in ieder geval voor open, maar laten we het in de schoot van de regering bij de evaluatie goed bekijken.

De doelstelling zoals aangemeld in het Nationaal Energie- en Klimaatplan (NEKP) bedraagt 11.000 megawatt tegen 2030. Dit is al heel wat meer dan de foutieve vermelding van 8000 megawatt in het rapport van Solar Power Europe. Dat moet dus worden gecorrigeerd door de sectororganisatie. Het is toch wel belangrijk om juist te communiceren. Zoals ik heb gezegd, is het eigen aan elke sectororganisatie om te communiceren in hun eigenbelang over wat goed is voor hen; je moet dat altijd objectiveren.

Voor Vlaanderen zal een nieuwe inschatting op basis van de recentste stand van zaken en verdere vooruitzichten worden opgenomen in de update van het Vlaams Energie- en Klimaatplan. Het definitieve geactualiseerde Nationaal Energie- en Klimaatplan moet halfweg 2024 aan de Europese Commissie worden bezorgd.

Ik ontvang tot op heden vanuit de sector geen signalen dat er in Vlaanderen grote problemen zouden zijn die de ontwikkeling van grootschalige pv-projecten systematisch hinderen, laat staan problemen op basis van bevoegdheidsverdeling. Het succes van het ondersteunen van de ontwikkeling van grootschalige installaties binnen de call groene stroom bewijst dit.

Het investeringsplan 2023-2032 van Fluvijs is in 2022 voor de eerste maal publiek geconsulteerd. Naast een heleboel stakeholders is er ook overleg geweest met mijn kabinet en het VEKA. Dit investeringsplan houdt rekening met de verwachte groei aan zonnepanelen.

Het investeringsplan is vervolgens bij de Vlaams Regulator van de Elektriciteits- en Gasmarkt (VREG) ingediend en we zitten nu in de fase waarin een aantal vragen nog worden beantwoord en we uitkijken naar de al dan niet goedkeuring door de

VREG binnen afzienbare tijd. De definitieve versie die aan de VREG is bezorgd, is te consulteren op de website van Fluvius, samen met het consultatieverslag.

De ontwikkeling van zonne-energie kent de laatste jaren een belangrijke groei. Er was even het débacle van de terugdraaiende teller, maar er is opnieuw vertrouwen. De verplichting tot het plaatsen van een minimumaandeel aan PV op daken van grootverbruikers van elektriciteit zal deze groei verder ondersteunen. Ook hier heeft Vlaanderen de lead genomen om een verplichting in te voeren voor de grootverbruikers. Ik heb laatst een overleg gehad met de Nederlandse collega's. Ze denken er nu over na om het eventueel ook te doen. Vlaanderen is dus het voorbeeld voor hoe het moet met hernieuwbare energie. Mochten we vaststellen dat belangrijke hindernissen de verdere groei ondermijnen, dan zullen bijkomende maatregelen worden genomen. Ik sta er altijd voor open. Tot op heden zijn geen hindernissenesignaleerd die de verderzetting van de goede evolutie van de voorbije jaren zouden kunnen hypothekeren.

De uitgebreidere methodologie van Elia heeft geen effect op de cijfers van het Vlaams Energie- en Klimaatagentschap. Deze methodologie staat volledig los van deze van het agentschap.

De daling die we vaststellen in de voorlopige cijfers, moet eerder worden gezien als een vertraging op het realiseren van grote installaties in combinatie met een sterke groei van de kleine installaties. We hebben de laatste tien jaar geregeld grote verschuivingen gezien tussen de segmenten van de grote en de kleine installaties. Meestal is dit gekoppeld aan het aflopen of wijzigen van een subsidiesysteem.

Zoals uit de cijfers blijkt, komt de daling vooral voor bij de grotere PV-installaties die steun krijgen via de call groene stroom. Op basis van de toegekende subsidies, vermoeden we dat er nog grotere installaties voor 2022 aangemeld moeten worden.

De resultaten van de calls groene stroom laten zien dat er voldoende grote projecten gepland zijn. In 2022 is er in de drie calls in totaal 185 megawatt aan nieuw omvormervermogen goedgekeurd. Die installaties moeten natuurlijk nog worden gebouwd. De begunstigden hebben vanaf de dag van goedkeuring achttien maanden de tijd om het project in dienst te nemen om het recht op het volledige steunbedrag te behouden. Er zal dus misschien een vertraging zijn.

We werken met vele medewerkers die ontzorgen. Als het nodig is voor de middenstanders en kmo's, willen we dat ook voor hen doen. Ik denk dat er bij hen voldoende knowhow zit voor de begeleiding. We hebben geopteerd om de knowhow en de begeleiding te heroriënteren naar de energiehuizen. We willen mensen met een heel laag inkomen en een vervangingsinkomen zeer aanklampend benaderen en hun een uitleg geven over zonnepanelen. We hebben een doorbraak bij de middenklasse, maar nu moeten we kijken naar diegenen met een vervangingsinkomen en een laag inkomen. We hebben geanticipeerd door extra mensen aan te werven zodat we die mensen aanklampend kunnen benaderen.

Er is nog een vertraging in de realisatie en het aanmelden van de in de call goedgekeurde aanvragen. Daarnaast heeft de Vlaamse Regering ook principieel beslist om een PV-verplichting voor grote elektriciteitsverbruikers en bij publieke gebouwen in te voeren – zeker belangrijk bij overheidsgebouwen – zodat in het segment van de grotere PV-installaties nog een verdere groei verwacht wordt. Daarnaast blijkt dat we onze doelstelling dit jaar ruim halen.

Ik ben er heel open in: als we moeten bijsturen of drempels weghalen, zullen we dat doen. Energie die men zelf opwekt, is natuurlijk de goedkoopste energie. Ik

ben blij dat heel veel Vlamingen die weg volgen. Het is de bedoeling om verder te gaan op dat verhoogde elan.

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (cd&v): Minister, we zijn blij met de groei van zonne-energie in Vlaanderen. En wat ons betreft, moet het de ambitie van Vlaanderen zijn om koploper te blijven, vandaar ook dat het niet onbelangrijk is om af en toe stil te staan bij ons beleid en het te evalueren en bij te sturen waar nodig.

U hebt snel de cijfers gegeven van de aangevraagde premies. Ik heb het juiste cijfer niet gehoord, maar er was wel een groot verschil tussen het aantal aangevraagde en het aantal uitbetaalde premies. Er zit dus wel een aanzienlijke vertraging op die uitbetaling. Hoe schat u dat in? Op welke manier kunnen we die vertraging in de toekomst vermijden? Wordt er bijkomende capaciteit vrijgemaakt via het VEKA of via Fluvius om die administratieve afhandeling te gaan versnellen? Of kan deze procedure aangepakt worden?

Dan kom ik bij een concreet voorstel, minister. Ik heb het u al eerder gesuggereerd. De zonnepanelenpremie staat nu als een van de weinige naast Mijn Verbouwpremie. We hebben Mijn Verbouwpremie, die voor alles goed werkt, die inkomensgerelateerd is en dus steun geeft aan wie de meeste steun nodig heeft. Ik weet wel dat de kritiek is dat zonnepanelen sowieso rendabel zijn, maar voor gezinnen met weinig financiële middelen kan zo'n steuntje wel degelijk het verschil maken tussen het al of niet kunnen installeren van zonnepanelen, net zoals dat het verschil maakt bij sowieso rendabele isolatie van een dak of van een muur. Het is niet omdat het rendabel is, dat men het ook kan betalen. Daarom is onze suggestie om te onderzoeken of we voor de toekomst een rechtszeker kader kunnen creëren, dat ook administratief eenvoudig is, door een inkanteling van die PV-premie in Mijn Verbouwpremie, en op die manier inkomensgerelateerde steun kunnen voorzien.

Dat brengt mij bij mijn tweede vraag. U had het kort over de begeleiding en ontzorging van mensen. Er zijn dit jaar extra middelen voorzien om mensen aan te stellen om, zeker voor sociaaltariefklanten, in begeleiding te gaan voorzien, zodat we ook die mensen richting zonne-energie kunnen helpen en hen op die manier ook een stuk autonomie kunnen geven over hun eigen energiefactuur en -verbruik. Hoe zit het daarmee? Wat kunnen we daarvan verwachten? Ik denk dat dat een heel goede piste is.

De Vlaamse overheid heeft zelf een voorbeeldrol. We gaan de verplichting van de grote installaties hebben, maar we hebben ook heel wat gronden, bijvoorbeeld langs waterlopen, langs spoorwegen of langs andere wegen, die we kunnen benutten. Zijn daar initiatieven rond gepland?

Dat zijn drie concrete vragen en suggesties, minister, om het beleid in Vlaanderen nog beter te maken.

De voorzitter: De heer Aerts heeft het woord.

Staf Aerts (Groen): Ik vind het een interessante vraag, dus ik sluit me er graag bij aan. Het is inderdaad belangrijk dat we onze doelstellingen qua zonne-energie verhogen en aanpassen aan de realiteit. Het is goed dat er meer vertrouwen is. Het heeft waarschijnlijk ook te maken met het wantrouwen ten opzichte van de hoge energiefactuur dat er nu meer vertrouwen is in pv-installaties. Het is een goede evolutie dat we die zonnerecords aan het breken zijn.

Maar ik blijf toch wel verontrust. Er is het succes van de calls voor de grotere projecten. Daartegenover staat wel dat die grotere projecten nu al drie jaar op rij

in een dalende tendens zitten. Het kan zijn dat er inderdaad nog wel een aantal projecten moeten worden aangemeld voor 2022. Ik weet dat er wat vertraging op zit, maar die verschillen met de voorgaande jaren zijn zo groot, dat het niet anders kan zijn dan dat die grotere installaties gaan terugvallen. De calls zijn succesvol, maar we moeten ook erkennen dat bij de calls telkens ongeveer een derde van de projecten steun ontvangt en twee derden niet, waardoor dat elke keer opnieuw wordt uitgesteld tot de volgende call. Op die manier ontstaat er ook een vertraging in die grotere installaties.

Aansluitend bij de vragen van collega Bothuyne zou ik dus willen vragen of het de ambitie is om dat systeem te herevalueren of om daar meer budgetten voor te voorzien, zodat we ook daar die versnelling kunnen waarmaken.

De voorzitter: De heer Tobback heeft het woord.

Bruno Tobback (Vooruit): Minister, ik moet zeggen dat ik tijdens uw antwoord op bepaalde momenten een beetje in de war was. Aan de ene kant hoor ik u zeggen dat u de pluim uiteraard niet op uw hoed wilde steken, omdat het al de Vlamingen zijn die geïnvesteerd hebben. En aan de andere kant bleef u erop drukken dat het dankzij de Vlaamse N-VA-regering was en dat de groene Walen ook maar meer hun best moeten doen. Het is natuurlijk het een of het ander. Ofwel is het dankzij u, ofwel steekt u de pluim niet op uw hoed. Maar de pluim niet op uw hoed willen steken, en tegelijkertijd sneren naar de anderen die het minder goed doen dan u, dat vond ik een beetje verwarrend, moet ik toegeven. Het is het een of het ander natuurlijk.

In ieder geval denk ik dat we er allemaal bij gebaat zouden zijn. Zonne-energie heeft op zich geen kleur. Niemand heeft er belang bij om daar een politiek spelletje van te maken, noch vanuit de ene, noch vanuit de andere richting. Of het nu de grote of de kleine installateurs zijn, ik denk dat niemand een boodschap heeft aan dat soort verhaal.

Ik heb nog een heel concrete vraag. Het is zeer positief. Het is uiteraard een evolutie die we allemaal moeten toejuichen. Ik denk dat het veel nuttiger is dat we ons geld in zonnepanelen in Vlaanderen stoppen dan in kerncentrales in Nederland. Maar het is een oud probleem dat de pv-productie ook een belasting op het net vormt en dat in nogal wat gevallen ook het uitvallen van de omvormers door de netbelasting een probleem is. We hebben op dit moment maar ongeveer 10 procent – ondertussen misschien 15 procent – van de capaciteit in Vlaanderen geïnstalleerd. Als de groei dermate blijft voortgaan, op welk moment komen we dan op een punt waarop het net het gewoon helemaal niet meer aankan?

Een deel van de terugverdientijd is ook in functie van terugleververgoedingen. Wanneer komt het punt dat dat een rem wordt voor mensen om gebruik te maken van de mogelijkheden om zonnepanelen te installeren?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Collega Tobback, het klopt wat de netten betreft. Het is ook de reden waarom we snel met Fluvius zijn gaan samenzitten. Vlaanderen heeft eigenlijk niet veel te zeggen over Fluvius, maar wel de lokale besturen. We hebben redelijk in het begin wel aan Fluvius gezegd dat de energietransitie er aankomt en gevraagd om een langetermijnplan te maken. Onder de medewerkers van Fluvius zitten er heel knappe koppen die dat investeringsplan hebben gemaakt. Er wordt de komende jaren 4 miljard euro extra geïnvesteerd in de netten, net om de groei in hernieuwbare energie, in zonne-energie, op te vangen.

Collega Aerts, er zijn overall hoge energiefactoren, helaas ook bij mijn Waalse vrienden en bij de Brusselse mensen, maar we zien daar die omschakeling niet.

Als we kijken naar het aandeel binnen België – ik vind het heel jammer dat de andere deelstaten niet onmiddellijk mee op de kar zijn gesprongen –, zien we dat 75 procent van het aandeel vanuit Vlaanderen komt. Vlaanderen hoort bij de top 3 binnen Europa als het gaat over zonne-energie.

Dat komt ook door het beleid van de Vlaamse Regering, collega Tobback. We hebben ook vrij snel het herstel in de zonne-energie gedaan door heel snel een compensatiepremie te geven enzovoort. Dat was erg belangrijk. Er was geroep van de oppositie dat het jaren zou duren, dat mensen niet meer zouden investeren in zonne-energie, maar de Vlaamse Regering heeft heel kort op de bal gespeeld. Na de terugdraaiende teller zijn we onmiddellijk met de compensatiepremie gekomen en zijn we een positieve campagne gestart, samen met het veld.

De hoge energiefacturen gelden natuurlijk in heel België en in heel Europa. We zien dat de Vlamingen massaal hebben geïnvesteerd in zonne-energie. Het is de bedoeling van de Vlaamse Regering om verder te gaan op dat elan. De goedkoopste energie is de energie die je zelf opwekt, ook als je onafhankelijk wil zijn.

Het is in ieder geval de bedoeling verder te gaan en natuurlijk niet in oversubsidiëring te vallen. Dat is het verschil met het verleden. Ik ga niet alles herhalen over de 20 miljard euro voor de groenestroomcertificaten. We hebben met deze Vlaamse Regering een afbouw gerealiseerd in de oversubsidiëring, ook voor de grote installaties, mijnheer Aerts. De zonnepanelenverplichting voor de grootverbruikers komt eraan. Ze ligt nu bij de Raad van State en zal worden ingevoerd. Dan moeten ze, met of zonder subsidies, zonnepanelen leggen. Ik vind dat goed. U wilt misschien heel veel subsidies geven, maar ik denk dat dat tijdperk voorbij is.

De call groene stroom werkt op de meest kostenefficiënte projecten, en ik denk dat het goed is om op die manier te werken. Er komen heel veel projecten binnen. Een euro kan men maar één keer uitgeven en er zijn ook heel veel andere bezorgdheden op verschillende domeinen. We kiezen er dan voor om de meest kostenefficiënte installatie te subsidiëren. Er zijn er een pak gesubsidieerd en financieel ondersteund. Men heeft achttien maanden de tijd om te installeren en dat zal misschien tot vertraging leiden.

U zegt dat er een daling is bij de grote installaties, maar dat moet ik nagaan. In onze cijfers gaat het op en neer, zoals het de afgelopen jaren altijd is gegaan. Ik moet dat nagaan. U durft het als parlementslid wel zo te zeggen, maar als minister moet ik dat toch wel dubbelchecken.

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (cd&v): Minister, u bent ingegaan op de vragen en suggesties van de collega's, maar niet op de vragen die ik heb gesteld. Mag ik u vragen om dat alsnog te doen?

Minister Zuhal Demir: De kwetsbare gezinnen, inderdaad. Sorry, ik was helemaal op dreef en ik zie dat ik nog een aantal zaken ben vergeten.

Wat kwetsbare gezinnen betreft, collega Bothuyne, zorgen wij voor ondersteuning. Wij hebben ook de ontzorging hiervoor via begeleiding bij de energiehuizen voor doelgroep 3, en we hebben dan ook nog Mijn VerbouwLening. We gaan dus inzetten op ontzorgen en ook op voorfinanciering voor die doelgroep, maar die maatregel is nog maar net in werking. Ik ga dat ook opvolgen, omdat ik dat zelf wel belangrijk vind – en ik weet dat u dat ook heel belangrijk vindt. Dat is nu pas van toepassing, maar als wij de komende maanden zien en ik het signaal van de energiehuizen

krijg dat we de meest kwetsbare gezinnen niet meekrijgen in dat verhaal van zonne-energie, dan gaan we natuurlijk moeten bekijken hoe we gaan bijsturen.

Wat uw vraag betreft om de zonnepanelen in te kantelen in Mijn VerbouwPremie, zou ik dat dit jaar nog laten zoals het is. Maar voor in de toekomst, wanneer we een evaluatie doen – dat waren we sowieso van plan met Mijn VerbouwPremie –, zullen we dat meepakken.

Als het gaat over het sociale tarief en de kwetsbare gezinnen: ik heb ook gevraagd aan de OCMW's en de energiehuizen om de extra medewerkers die wij voorzien, ook via de OCMW's in te schakelen, om die doelgroep extra te begeleiden.

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (cd&v): Minister, ik heb een aantal slotconclusies.

Er is nog heel veel potentieel voor zonne-energie, dus ik denk inderdaad dat we die doelstellingen kunnen, mogen en moeten verhogen in het kader van ons energie- en klimaatplan. We gaan daar graag met u het gesprek over aan.

Ik ben ook blij met de toezegging om te onderzoeken of die zonnepanelenpremie inderdaad kan inkantelen in Mijn VerbouwPremie, om ook kwetsbare gezinnen in de toekomst toe te laten deze stap te nemen. Gecombineerd met de financiering via de lening en de ontzorging via de energiehuizen kunnen we ook hen meekrijgen in de energietransitie.

Wat de grote projecten betreft, denk ik dat het goed is dat we dat van heel nabij gaan opvolgen. Het is belangrijk dat we niet alleen gezinnen, maar ook bedrijven en overheden meekrijgen in dit verhaal. Er is nog heel veel dakoppervlakte ongebruikt, dus die calls zijn belangrijk, maar ook het realiseren van de projecten zelf is belangrijk. Laat ons daar dus de komende tijd werk van maken.

De voorzitter: De heer Aerts heeft het woord.

Staf Aerts (Groen): Om te beginnen wil ik toch nog eens onderstrepen dat het nieuws dat er meer zonnepanelen zijn, iets is waar we allemaal blij van worden. Ik denk dat ik dat ook in mijn intro gedaan heb. U hebt dat weer proberen weg te zetten alsof dat niet zo zou zijn. Ik heb niemand hier horen zeggen: "Die verdomde zonnepanelen." (*Opmerkingen van minister Zuhal Demir*)

Ja, maar fijn om te horen, ik ben daarmee begonnen. Misschien moet u daar toch nog eens luisteren. Het was zelfs de eerste paragraaf van mijn vraag, dus het stond ook op papier.

Dus, het is zeer goed dat er meer zonnepanelen zijn. Het is zeer goed dat de Vlamingen naar die markt gestapt zijn. Het heeft ongetwijfeld te maken met de hogere energiefacturen. Dat heeft ook niemand bestreden, ook nu niet. Overal heeft dat te maken met die hogere energiefacturen. Ofwel is het uw verdienste, ofwel is het die van de Vlamingen, maar ik geef collega Tobback wel gelijk dat u daar wel in gaat moeten kiezen.

Ik ben blij dat er verder wordt nagedacht over hogere doelstellingen rond zonne-energie. Wat ons betreft, moeten die inderdaad naar boven, zodat we ook ons beleid daaraan aanpassen, en niet afwachten, maar die golf echt mee blijven stimuleren. Want we mogen niet vergeten dat het nog altijd maar 10 procent van de mogelijke oppervlakte is die vol ligt. We hebben daar zeker nog veel marge om te groeien.

Bij die grote installaties, u zegt daarvan: "U durft dat te zeggen als parlementslid." Ja, ik durf dat te zeggen, maar wel op basis van de cijfers die het VEKA mij hier

laat zien. Dat is niet alleen een tendens van het laatste jaar, maar van de drie, vier laatste jaren. Dat was ook de essentie van mijn vraag, maar ik ben blij dat u dat nu nog wil nakijken. Dat was eigenlijk mijn vraag, en daarover ging natuurlijk mijn vraag. Ik vind het absoluut van belang dat we die twee tendensen in het oog blijven houden. We moeten blijven inzetten op kleinere zonnepaneelinstallaties bij gezinnen, maar zeker ook op die grotere installaties als we zo veel mogelijk hernieuwbare energie willen. We zullen u daarover blijven ondervragen, en voor alle goede maatregelen ondersteunen.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.